

Nacka tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
mmd.nacka@dom.se

Trafikverkets yttrande avseende mark- och miljödomstolens underrättelse 2014-05-09, här avseende M 3346-11 och 1206-12.

Trafikverket har beretts tillfälle att senast den 30 juni bemöta inkomna synpunkter och yttranden i målet, att inge eventuella nu kända förändringar i sakägarkretsen samt att redovisa de övriga behov av förändringar i ansökan som uppkommit. Jag får med anledning därav redovisa följande.

Yttrandet är uppdelat enligt följande:

1. Justeringar av yrkanden och villkorsförslag.
2. Tillkommande sakägare
3. Förtydligande av i ansökan redovisade definitioner
4. Synpunkter och bemötanden till yttranden ingivna till mark- och miljödomstolen per den 31 mars 2014 från myndigheter och organisationer
5. Synpunkter och bemötanden av yttranden från enskilda
6. Skadeståndsanspråk

Ett separat yttrande inges för de s.k. hamnmålen.

1. BEHOV AV JUSTERINGAR I ANSÖKAN

Trafikverkets ansökan ingavs med upprättad systemhandling som underlag. Därefter har en mer detaljerad projektering utarbetats. Arbetet med detta pågår alltjämt. Den fortsatta detaljprojekteringen har inneburit behov av vissa justeringar av yrkanden och villkor. Vissa justeringar gjordes i samband med att Trafikverkets yttrande 2012-06-14 ingavs och ytterligare förändringar redovisades i samband med att Trafikverket i sitt yttrande 2013-03-27 besvarade mark- och miljödomstolens föreläggande enligt protokoll 2012-11-20.

Projekteringen har fortsatt, vilket resulterat i behov av vissa ytterligare justeringar av såväl yrkanden som villkorsförslag. Även behov av justering av påverkansområdet har framkommit. Trafikverket beklagar att dessa justeringar kommer i ett sent skede, men anser trots det att det är nödvändigt för att en så fullständig prövning som möjligt ska kunna göras i ett sammanhang.

Nedan redovisas förändringar avseende yrkanden och villkorsförslag i förhållande till Trafikverkets redovisning under avsnitt G i verkets yttrande från 2013-03-27. En reviderad sammanställning av verkets yrkanden och villkorsförslag enligt domstolens avsnitt G i protokoll 2011-11-20 redovisas i bilaga 1. Förändringar redovisas med överstrykning för utgående text och understruket mellan dubbla sträck //...// för tillkommande text.

I bilaga 2 redovisas PM Komplettering till tekniskt underlag avseende ändrad gräns för villkors- och påverkans område.

Regeringen beslutade 2014-05-15 (N2013/5840/TE, N2013/5606/TE) att avslå samtliga överklaganden avseende Trafikverkets beslut om fastställelse av arbetsplan för väg E 4 Förbifart Stockholm m.m. vilket innebar att arbetsplanebeslutet vann laga kraft samma dag. Beslutet bifogas som bilaga 3 till detta yttrande.

1.1 Ändrade yrkanden

Med anledning av den ökade kunskap som erhållits inom fortsatt detaljprojektering har Trafikverket sett behov av att justera tidigare redovisade **yrkande nr 2** enligt följande:

Trafikplats Kungens kurva

//+7,5//+9,5 vid betongtunnel för huvudtunnlar vid södra påfarten mot bergtunnlarna (anl. 142 och 143)
//+19,5//+21,0 vid betongtunnel för ramp 11F och 11G till/från Stockholm samt vid luftutbytesstation (anl. 14N, 14L och 171)

Trafikplats Vinsta

//+11,0//+12,0 vid ramp E4 N och E4 S till/från södra cirkulationsplatsen (anl. 441 och 442)

Vid tidigare redovisad arbetstunnel i Hägerstalund har fortsatt projektering visat att befintligt tunnelpåslag inte fullt ut kan användas. Därför behöver jord- och bergschakt utföras vid tunnelpåslaget vilket medför behov av följande **nya yrkanden**:

Arbetstunnlar

+12,5 vid arbetstunnel Hägerstalund.

E20 som går i ytläge vid Kungens kurva kommer att permanent dränera grundvattnet. Trafikverket ansöker därför som ett tillägg till **yrkande nr 4** om att få sänka grundvattennivån till följande nivå:

//+31,5 till +27,5 utanför betongtråg samt väg E20 på sträckan 9/200 till 9/650 (anl. 141, 103 och 104)//

Yrkande 9 om tillstånd och dispens för skyddade områden

Tillstånd och dispens från respektive reservatsföreskrifter enligt 7 kap 7 § miljöbalken för att vidta i Teknisk beskrivning redovisade åtgärder avseende Sätterskogens naturreservat och Hansta naturreservat (redovisas i bilaga 6 till detta yttrande). //För Sätterskogens naturreservat begärs tillstånd enligt reservatsföreskrifternas punkt A 6 och för Hansta naturreservat begärs dispens från reservatsföreskrifternas punkt A 1//.

//10.(reservationsyrkande) Tillstånd enligt 7 kap. 28a § för att vidta i Teknisk beskrivning, domsbilaga [..], redovisade åtgärder som kan komma att påverka Natura 2000-området Hansta.//

1.2 Yrkanden som utgår

Yrkande 4 kopplat till Trafikplats Vinsta om permanent grundvattensänkning till +15,0 vid betongtråg för ramp vid södra cirkulationsplatsen och yrkande om permanent grundvattensänkning till +15,0 vid GC-port under Bergslagsvägen utgår.

Motivet för detta är att ökad kunskap beträffande markförhållanden och skaderisker tydliggjort att det inte längre är motiverat med särskilda yrkanden för dessa anläggningsdelar.

1.3 Reviderade villkorsförslag

Villkorsområden för schakter

13. För att undvika skada får grundvattensänkningen enligt yrkande 2 (sänkning av grundvattennivån vid tråg och tunnlar i jord i byggskedet) inte orsaka större sänkning av grundvattennivån i jord utanför angivna villkorsområden än 0,3 m //i förhållande till tidigare års nivåfluktuation//. Gränser för villkorsområden redovisas i kartor, bilaga 8.

// (ersätter stycke 2) I driftskedet ska bortledningen av grundvatten på de platser som omfattas av yrkande p.4 inte orsaka större sänkning av grundvattennivån i jord utanför angivet villkorsområde än 0,3 m i förhållande till opåverkade förhållanden utan skyddsinfiltration.

Villkor för övriga schakter//

14.[...]

Ändring av villkorsområden och påverkansområde

Trafikverket föreslår ändringar av tidigare redovisade villkorsområden vid trafikplats Akalla, arbetstunnel Skattegårdsvägen och trafikplats Kungens kurva norra. Dessutom föreslås ett nytt villkorsområde för arbetstunnel Hägerstalund som en följd av nytt yrkande om grundvattensänkning där under byggskedet, se ovan. I PM Komplettering till tekniskt underlag avseende ändrad gräns för villkors- och påverkansområde, bilaga 2, redovisas behov av, motiv för och konsekvenser av ändrad gräns för föreslagna påverkans- och villkorsområden.

Begränsning av inläckage i tätade berganläggningar //i driftskedet//

18. st. 1 //Under driftskedet får inläckage av grundvatten i berganläggningar// inte överstiga //-a// de flöden som anges i nedanstående tabeller för permanenta anläggningar respektive arbetstunnlar. Flödena avser grundvatten som läcker in till samtliga bergdelar under driftskedet. Området begränsas av en yttre gräns som ligger 5 m innanför påslag i berg i tunnlar eller vertikalschakt.

Trafikverket har dessutom behov av att göra mindre justering av längdmätningen i tabellen på några ställen så att den stämmer överens med de förändringar i anläggningen som den vidare projekteringen medfört. Detta påverkar inte tidigare redovisade förslag på inläckagekrav. Trafikverket föreslår dock att inläckagekravet för ny arbetstunnel vid Skattegårdsvägen utgår eftersom den del som utgör bergtunnel bara blir 40 m vilket gör att ett inläckagekrav inte är meningsfullt. En revidering i dessa avseenden framgår av tabellen som är kopplad till villkor 18 i bilaga 1.

Grundvattennivån vid Edeby Ekhage

20. Trafikverket ska //under såväl bygg- som driftskedet// säkerställa att grundvattennivån i morän nordost om Edeby Ekhage (vid grundvattenrör o8F854RU) inte understiger nivån //+ 0,6// +0,3 som månadsmedelvärde och begränsningsvärde.

Tillförsel av vatten till Igelbäcken

21. Trafikverket får i driftskedet leda dränvatten till Igelbäcken under förutsättning att tillsynsmyndighetens krav på utsläppsmängd och vattenkvalitet kan innehållas.

//Tillsynsmyndigheten// får, med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken, besluta om utsläppsmängd och vilka kvalitetskrav som ska vara uppnådda för att Trafikverket får leda dränvatten till Igelbäcken.

Villkor om luftburet buller, stomljud och vibrationer

//Ramvillkor för// luftburet buller

26. Luftburet buller under byggskedet ska begränsas så att personer som bor i anslutning till anläggningen *//eller bedriver tyst verksamhet där//* inte, annat än tillfälligt, ska utsättas för högre *//rikt-//*värden avseende buller än vad som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggarbetsplatser (NFS 2004:15). Värdena gäller inte för boende *//eller verksamhetsutövare av tyst verksamhet//* som erhållit skriftligt erbjudande från Trafikverket om tillfälligt boende, alternativt tillfällig vistelse och andra skyddsåtgärder inte kan anses tekniskt möjliga eller ekonomiskt rimliga. Trafikverket ska även i övrigt följa de allmänna råd som anges i föreskriften.

Arbetet som riskerar att medföra buller som överskrider Naturvårdsverkets riktvärden för buller från byggarbetsplatser *//(störande arbeten)//* får endast utföras helgfri måndag till fredag kl. 07 - 19. I samråd med tillsynsmyndigheten får sådana arbeten även utföras på annan tid.

Om Naturvårdsverkets rikt*//-värden//* för buller från byggarbetsplatser riskerar att överskridas under fem dagar i följd eller mer än fem dagar under en tiodagarsperiod ska boende*// och verksamhetsutövare av tyst verksamhet//* som riskerar att beröras av sådant överskridande erbjudas möjlighet till tillfälligt boende alternativt tillfällig vistelse. Erbjudandet ska skickas till berörda i god tid innan arbetena påbörjas, dock senast tre veckor innan.

//Ramvillkor för// stomljud

27. Stomljud under byggskedet ska begränsas så att personer som bor i anslutning till anläggningen inte, annat än tillfälligt, ska utsättas för högre värden avseende stomljud inomhus *//(störande arbeten)//* än vad som anges nedan. Värdena i tabellen gäller för bostäder, vårdlokaler och fritidshus. *//För arbetsplatser med tyst verksamhet gäller riktvärdet 45 dB(A) helgfri måndag – fredag kl. 07 – 19.//*

Veckodagar	Tid	Högsta ekvivalenta värde
Helgfri måndag – fredag	07 – 19	45 dB(A)
Helgfri måndag – fredag	19 – 22	45 dB(A)
Lördag	09 – 17	45 dB(A)
Lördag	07-09 + 17-19	35 dB(A)
Söndag och helgdag	07 – 19	35 dB(A)
Lördag, söndag och helgdag	19 – 22	30 dB(A)
Samtliga dagar natt	22 – 07	30 dB(A)*

*För bostäder gäller dessutom maximal momentan ljudnivå om 45 dB(A) alla dagar nattetid 22 -07

Värdena gäller inte för boende //och verksamhetsutövare av tyst verksamhet// som erhållit skriftligt erbjudande från Trafikverket om tillfälligt boende, tillfällig vistelse //eller andra störningsbegränsande åtgärder//.

Riskeras överskridande av bullernivåer inomhus under fem dagar i följd eller mer än fem dagar under en tiodagarsperiod //och andra störningsbegränsande åtgärder inte kan anses tekniskt möjliga eller ekonomiskt rimliga// ska möjlighet till tillfälligt boende, //alternativt// tillfällig vistelse, //erbjudas//. Erbjudandet ska skickas till berörda i god tid innan arbetet påbörjas, dock senast tre veckor innan.

//Störande arbeten får endast utföras helgfri måndag - fredag kl. 07 – 22, samt lördag 09. – 17.// I samråd med tillsynsmyndigheten får //sådana// arbeten även utföras på annan tid.

Villkor om utsläpp till vatten

Dränvatten och processvatten från berganläggningar under byggskedet

29. Dränvatten och processvatten från tunnlar och andra anläggningar inne i berget ska under byggskedet och därefter så länge föroreningshalten så föranleder, ledas till spillvattennätet för rening i kommunalt reningsverk.

Skyddsinfiltration vid schakter

30. Dränvatten och processvatten från schakt i jord och berg i anslutning till trafikplatser och tunnelpåslag får användas för skyddsinfiltration utanför spont om kvävehalten inte överskrider tillämplig miljökvalitetsnorm för nitrat i grundvatten. I annat fall ska vattnet beroende på föroreningsgrad avledas till dagvattennätet eller spillvattennätet enligt villkor som ska upprättas för respektive trafikplats i samråd med huvudmannen för VA och tillsynsmyndigheten.

//Tillsynsmyndigheten// får, med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken, besluta om vilka kvalitetskrav //i övrigt// som ska vara uppnådda för att dränvatten och processvatten från schakt i jord och berg ska få infiltreras utanför spont.

31. Betongtråg och betongtunnlar ska utföras så täta att det i driftskedet inte behövs skyddsinfiltration för färdig anläggning för att undvika skador.

Infiltration får dock ske för att motverka effekten av att grundvatten avleds från ett magasin till ett annat längs med betong //- tråg och betongtunnlar//.

Kontroll

33. Kontroll av verksamheten ska utföras i enlighet med det kontrollprogram som ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten innan grundvatten //påverkande arbeten// får påbörjas.

//Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och får i samråd med tillsynsmyndigheten justeras allteftersom verksamheten fortskrider.//

1.6 Kompletteringar

Reviderad Åtgärdsplan för inläckage i berganläggningar under byggtiden, bilaga 4

1.7 Redovisning av ändrat anläggningsutförande

- Samtliga schakter till markytan för friskluftsintag utgår.
- Brandgasschakt i Sätmaskogens naturreservat ersätts med en ventilationsanordning som ansluter till arbetstunneln. Behov av schakt utgår därför.

Dessa förändringar redovisas närmare i kartbilaga för arbetsplanen, bilaga 5 samt för reservaten i reviderad PM Åtgärder inom berörda reservat, bilaga 6 till detta yttrande.

1.8 Revidering av gränsen för påverkansområdet

I PM Komplettering till tekniskt underlag avseende ändrad gräns för villkors- och påverkansområde, bilaga 2, redovisas behov av, motiv för och konsekvenser av ändrad gräns för redovisat påverkansområde.

2 NYA SAKÄGARE

I bilaga 9 redovisas en lista över tillkommande sakägare.

3 FÖRTYDLIGANDE AV VISSA I ANSÖKAN REDOVISADE DEFINITIONER

Efter påtalande från ett antal remissinstanser redovisas nedan förtydliganden av vissa definitioner, som återfinns i ansökan men som det förefaller att råda oklarhet omkring.

3.1 Påverkansområde, gäller såväl för bygg- som driftskedet

3.2 Villkorsområde, gäller endast under byggskedet.

3.3 Driftskede: Det skede som startar då anläggningen är så pass färdigbyggd att ingen större förändring av vattenverksamheten sker längre. För ansökan om grundvattenbortledning innebär det att tunneldelar // inom samma delområde// är färdigutsprängda. //För schakt i jord innebär det att samtliga anläggningsdelar som påverkar samma grundvattenmagasin i jord, och i förekommande fall villkorsområde, är färdigbyggda//.

4. BEMÖTANDEN AV INKOMNA YTTRANDE FRÅN MYNDIGHETER, KOMMUNER OCH ORGANISATIONER

Trafikverket har för avsikt att huvudsakligen behandla inkomna synpunkter i samband med verkets redovisning under kommande huvudförhandling i denna del. Trafikverket finner dock angeläget att redan i denna inlägga förtydliga Trafikverkets inställning till vissa av inkomna synpunkter enligt nedan. Inkomna yttranden har även i några fall lett till förändringar i Trafikverkets villkorsförslag, vilket redovisas i bilaga 1 till detta yttrande, *Reviderad sammanställning av verkets yrkanden och villkorsförslag* enligt domstolens avsnitt G i protokoll 2011-11-20.

4.1 Länsstyrelsen i Stockholms län (aktbilaga 637)

Länsstyrelsens synpunkter har medfört att Trafikverkets villkorsförslag förtydligats och förändrats på ett antal punkter, vilket framgår av bilaga 1. Trafikverket kommenterar dessutom nedan ett antal frågor som länsstyrelsen velat få besvarade.

Åtgärdsplanen: Åtgärdsplanen bör förtydligas.

Trafikverkets kommentar:

Åtgärdsplanen har reviderats i enlighet med länsstyrelsens synpunkter, vilket framgår av den version av planen som inges med detta yttrande, bilaga 4. Kopplingen till villkor 17 har förtydligats. Länsstyrelsen har därefter, åter beretts tillfälle att lämna synpunkter på innehållet. Trafikverket har uppfattat att länsstyrelsen numera inte har några ytterligare synpunkter och att åtgärdsplanen kan vara ett lämpligt verktyg för styrningen av tunneldrivningen och därmed inläckage av grundvatten under byggtiden.

Påverkan från schakter: Trafikverket ska redovisa hur grundvattenpåverkan från schakter ska särskiljas från grundvattenpåverkan från berganläggningar.

Trafikverkets kommentar:

Under byggskedet kommer Trafikverket att mäta grundvattennivån och vidta eventuellt erforderliga åtgärder för att säkerställa förutsättningarna för villkorsområdet kring schakt innehålls oberoende av påverkan från berganläggningar.

Under driftskedet kommer grundvattennivån att fortsatt mätas kring betonganläggningar och längs bergtunnlar. Ingen påverkan ska då ske från täta betonganläggningar i sådan omfattning att det innebär risk för skada i området. Kontrollen ska verifiera att så är fallet. Om grundvattennivån påverkas av bergtunnlar så att det innebär risk för skador ska erforderliga skyddsåtgärder vidtas i enlighet med "Åtgärdsplan för inläckage i berganläggningar under byggtiden".

Grundvattenpåverkan i driftskedet: Länsstyrelsen yrkar att samtliga anläggningar ska byggas så täta att de, utan infiltration, inte kommer att medföra grundvattensänkning utanför villkorsområdet i driftskedet. Villkor för grundvattenpåverkan i driftskedet för de områden som inte berörs av särskilt åsatta villkorsnivåer i yrkande 4:

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket har ingen annan åsikt än länsstyrelsen i denna fråga och redovisar under avsnitt 1.3 Reviderade villkorsförslag, ovan, ett något reviderat villkorsförslag.

Skyddsinfiltration: Domstolen bör föreskriva ett särskilt villkor att trafikverket är skyldigt att vidta sådan infiltration som krävs för att förhindra skada i driftskedet.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket har begärt tillstånd för att på fastigheter inom påverkansområdet vid behov infiltrera vatten i jord och/eller berg för att upprätthålla godtagbara grundvattennivåer för att undvika skada. Detta tillsammans med sökandens allmänna skyldighet att agera så att skada inte uppkommer enligt 2 kap. 8 § är enligt Trafikverket tillräckligt garanti för att verket kommer att

vidta skadebegränsande åtgärder när behov uppstår. Att redan i domen fastlägga vilka åtgärder kan innebära onödiga lösningar.

Villkor 33 st. 2 bör strykas eller omformuleras eftersom det täcks av yrkande 5.

Trafikverkets kommentar:

St 2 avser enbart infiltration för att motverka dränering längs med en tät betongkonstruktion, vilket inte avses med yrkande 5.

Reservatsbildning på Lovö: Ersättningsanspråk för skog inom arbetsplaneområdet ska regleras av Trafikverket.

Trafikverkets kommentar:

Den skog som berörs av grundvattenbortledningen kommer inte att skadas genom detta och någon skaderegleringsmodell ska därför inte föreskrivas i domen. Arbetsplanen innebär att vissa restriktioner åsätts träd närmast luftutbytesstationerna för att minska exponeringen av dessa i miljön. Eventuell ersättning för detta kommer att hanteras inom ramen för arbetsplaneprocessen enligt de principer för reglering av skog som tillämpas generellt av Trafikverket.

Edeby ekhage: Ytterligare tätningsåtgärder bör vidtas för sträckan 14/900-15/800 för att minska risken för grundvattenpåverkan på Edeby ekhage.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket har planerat för ytterligare tätningsåtgärder på södra Lovö vilket överensstämmer med länsstyrelsens och Naturvårdsverkets yttrande.

N2000 Hansta: Området för Natura 2000 Hansta har markerats fel på ingiven karta.

Trafikverkets kommentar:

En kontroll av kartan i figur 4.2 visar att länsstyrelsens påpekande är riktigt. På kartan har N2000-området redovisats med en oval cirkel, pålagd på en bild vilket kan förklara att markeringen oavsiktligt flyttats. Till detta yttrande bifogas som bilaga 7 en reviderad MKB, med enda förändring att aktuell kartbild bytts ut. Den nu ingivna MKB:n ersätter den som ingavs till domstolen tillsammans med Trafikverkets yttrande 2013-03-27. Med rätt placering hamnar N2000 området fortfarande klart utanför påverkansområdet. Bytet av kartbild föranleder ingen ny bedömning när det gäller påverkan på N2000-området eftersom tidigare bedömningar har baserats på N2000-områdets rätta läge och inte det felaktiga läge som visades i figuren.

Åtagande avseende vattensalamandrar: Länsstyrelsen anser att Trafikverket ska förtydliga omfattningen av Trafikverkets åtagande vad gäller förbättring av vattensalamanderns livsvillkor.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket har i ansökan om dispens för större vattensalamander i Hansta föreslagit ett flertal åtgärder för att skapa goda förutsättningar för salamandrarna (enligt bilaga 4 yttrande 2013-03-27). För att ytterligare förbättra livsmiljön för större vattensalamanderpopulationen i Hansta

innan dessa åtgärder kan byggas kommer Trafikverket i samband med att utjämningsdammen byggs skapa en avsnörd damm som vattenförsörjs från utjämningsdammen men där vattnet inte är genomströmmande. Intill dammen byggs en övervintringshög för salamander.

Sättningskartor över Lovö ska tas fram, särskilt avseende områden med höga kultur- och naturvärden.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket kommer att – i någon form – redovisa efterfrågad information, senast vid huvudförhandlingen.

Ersättning yrkas med 608 000 kr.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket medger att utge yrkat belopp.

4.2 Naturvårdsverket (aktilaga 646)

Bullervillkor: Ett förtydligande behövs av vad som avses med att NFS 2004:15 om buller från byggarbetsplatser ska följas.

Stomljud: En mer transparent redovisning av kostnader och miljönyttor med att undvika särskilt stomljudsskapande arbetsmoment under sena kvällar och nätter i anslutning till områden där de största störningarna förväntas uppstå (Hässelby, Kälvesta och Vinsta).

Trafikverkets kommentarer:

Trafikverkets villkorsförslag har sin utgångspunkt i Mark- och miljööverdomstolens deldom av den 25 februari 2010 (MÖD 3980-39) avseende ansökan om tillstånd till vattenverksamhet för byggandet av Citybanan.

I domskälen anges att villkor för övriga störningar till följd av vattenverksamheten med fördel kan utformas som s.k. ramvillkor, dvs. villkoren bör efter delegering fyllas ut med villkor som tillsynsmyndigheten föreskriver.

I ansökan har Trafikverket tagit fasta på detta och föreslagit att domstolen beslutar om ramvillkor. Arbetet kommer över tid att innehålla vissa nödvändiga arbetsmoment där undantag kan behövas, arbetsmoment som idag inte kan överblickas. Trafikverket anser därför att det vore direkt olämpligt att i domen lägga fast mer detaljerade villkor, särskilt med beaktande av att byggnationen kopplad till vattenverksamheten avser en sträcka om ca 2 mil, med kraftigt varierande förhållanden. Naturvårdsverkets riktlinjer för buller från byggarbetsplatser innehåller – förutom riktvärden – även allmänna råd om i vilka situationer avsteg kan komma ifråga och även i övrigt vad som bör beaktas vid bedömningar i det enskilda fallet. Det är av stor vikt att villkor i dessa avseenden, som ska fastställas av domstolen, inte innebär låsningar som omöjliggör den flexibilitet som av nödvändighet måste kunna tillåtas under en pågående byggverksamhet. Tillsynsmyndigheter har stor vana vid att göra dessa avvägningar. Flera remissinstanser har vittnat om att erfarenheterna från samarbetet med Trafikverket i dessa avseenden är mycket

goda. Trafikverket har dessutom i villkorsförslaget utökat tillsynsmyndighetens bestämmande inflytande över undantagsprocessen, i förhållande till hur detta har brukat uttryckas i villkorsförslag, genom att ange att beslut om undantag ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Vad avser Naturvårdsverkets synpunkt att en tydligare redovisning av miljönyttan och kostnader för att undvika särskilt stomljudsskapande arbetsmoment under sena kvällar och natttid i Hässelby, Kälvesta och Vinsta ska lämnas har Trafikverket följande kommentar. Viss justering av redovisat villkorsförslag har införts; "Störande arbeten får endast utföras helgfri måndag – fredag kl. 07.00 – 22.00, samt lördag 09.00 – 17.00. I samråd med tillsynsmyndigheten får sådana arbeten även utföras på annan tid." Med redovisad justering stämmer villkorsförslaget väl överens med de villkor som – efter samråd med respektive tillsynsmyndighet - vanligtvis tillämpats för liknande infrastrukturprojekt. Att redan i domen öppna för stomljudsskapande arbeten upp till en nivå om 45 dB(A) för helgfria vardagar 07-22 och lördagar mellan 09 och 17 ökar möjligheterna för entreprenörer att bättre kalkylera sitt åtagande, både kostnads- och tidsmässigt. Det borgar även för en effektiv framdrift. Det kan också konstateras att boende i mer tätbefolkade områden knappast kan påräkna en tyst miljö under motsvarande tid även utan pågående byggnation i närområdet. Sannolikheten måste bedömas som betydande att flertalet av dessa föredrar att arbetet kan drivas snabbt och effektivt, med kortast möjliga störningsperiod.

4.3 SGU (aktbilaga 650)

Trafikverket ska förtydliga osäkerheten i beräkningar avseende inläckage och utsträckning av påverkansområde samt vad bättre tätning än den planerade skulle innebära för påverkansområdets utsträckning.

Ytterligare information om de öppna magasinerna, vilka områden som berörs, hur stora grundvattensänkningar som förväntas eller vilka andra effekter som kan uppstå. Kartor bör redovisa vad osäkerheter i beräkningar kan medföra.

Ytterligare grundvattenrör bör etableras utanför påverkansområdet.

Ersättningsskyldighet för grundvattenminskning i energibrunnar bör uppstå redan då avsänkning kan påvisas, inte vid 5 meter enligt Trafikverkets förslag.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket har samrått med SGU och konstaterat att osäkerheterna delvis är beskrivna i ansökan men att de kan behöva beskrivas ytterligare vid huvudförhandlingen. Vidare är Trafikverket överens med SGU om att osäkerheterna behöver tas om hand genom rätt avpassat kontrollprogram som även omfattar kontrollpunkter utanför redovisat påverkansområde.

Trafikverket redovisade i sitt yttrande 2013-03-27, sid 28 huvudprinciperna i den regleringsmodell för skador på energibrunnar som omnämns i villkorsförslag 27 (numera 25). Verket vidhåller de motiv för avdrag om 5 meter som angivits, dvs främst att det inte är möjligt att konstatera att en mer begränsad nivåförändring kan kopplas till en grundvattensänkning som beror på Förbifart Stockholm och inte är ett resultat av normal nivåfluktuation.

4.4 Statens Fastighetsverk (aktbilaga 640)

Kontrollprogram måste omfatta eventuell påverkan på skogstillståndet och naturvärdena.

Om skada uppstår på sumpskogar med naturvärden ska Trafikverket svara för kompensationsåtgärder för detta.

Trafikverkets kommentar:

Verkets bedömning är att någon negativ påverkan på virkesproduktion eller trädvitalitet inte kommer att ske till följd av vattenverksamheten och något kontrollprogram i detta avseende kommer därför inte att upprättas. För det fall risk för skada till följd av negativ påverkan på grundvattennivån trots det skulle uppkomma kommer Trafikverket i första hand att vidta åtgärder för att förhindra att skada uppkommer. Först om detta inte skulle vara möjligt kommer kompenserande åtgärder att kunna bli aktuellt.

Vad avser de sumpskogar som SFV äger och förvaltar så kommer sumpskog med beteckning AES 377 på norra Lovö att försvinna då hela sumpskogen ligger inom arbetsområdet vilket beslutats i arbetsplanen. Denna sumpskog anses ha ett begränsat naturvärde och är naturvärdesbedömd av Ekologigruppen 2011 som klass 4, objekt av lokalt naturvärde i en fyrgradig skala där klass 1 är nationellt värde, klass 2 är regionalt värde, klass 3 är högt kommunalt värde.

Övriga sumpskogar och andra grundvattenberoende objekt samt nyckelbiotoper kommer att följas upp i Kontrollprogram under byggtiden, bilagan Natur- och kulturmiljövärden.

4.5 Stockholm Vatten (aktbilaga 649)

Dränvatten: Inget dränvatten får tillföras Järva dagvattentunnel då detta försämrar reningseffekten i den befintliga dagvattenanläggningen. Dränvatten bör inte heller tillföras dagvattentunneln mellan Kundens Kurva och Vårby. Trafikverket bör utreda vilka alternativa recipienter på markytan som kan få ett värdefullt tillskott av rent dränvatten och/eller lämpliga platser för återinfiltration.

Trafikverkets kommentar:

Dränvattnet från Akallatunneln kommer inte att tillföras Järva dagvattentunnel, utan pumpas upp till Stordiket när vattnet har acceptabel kvalitet.

Dränvattnen i Sättra kommer att pumpas upp till Stockholm Vattens dagvattentunnel.

4.6 Stockholms stad, miljö- och hälsoskyddsnämnden (aktbilaga 614):

Kompensationsåtgärder: Mark- och miljödomstolen ska ålägga Trafikverket att som kompensationsåtgärder utöver det de redan åtagit sig i ansökan utföra ett antal uppräknade åtgärder.

Trafikverkets kommentar:

Inom ramen för ansökan hos mark- och miljödomstolen om tillstånd enligt gällande reservatsföreskrifter i Sätterskogens (A6), respektive dispens från gällande reservatsföreskrifter för Hansta Naturreservat (A1) yrkar Trafikverket att få utföra sådana åtgärder som kan förändra områdets hydrologi, exempelvis genom att gräva, schakta, borra, spränga samt för byggande och drift av väganläggningen. Grundvattenpåverkan till följd av sådana åtgärder kommer sammantaget inte att innebära några negativa konsekvenser i de naturvärden reservatet ska skydda. Det saknas därför skäl för domstolen att föreskriva att Trafikverket ska utföra kompensationsåtgärder.

För det fall grundvattennivåerna sjunker till oacceptabel nivå kommer skyddsåtgärder att utföras, företrädesvis i form av skyddsinfiltration samt att öka vattenflödet i Sättraån genom att tillföra vatten.

För övriga intrång i reservaten, som inte kan kopplas till områdets hydrologi, kommer Trafikverket att, i takt med att behoven därom kan fastställas, ansöka om dispens/tillstånd hos

respektive reservatsförvaltare. Denna process har i viss utsträckning redan påbörjats. I samband därmed kommer vissa kompensationsåtgärder att behöva utföras.

Inom Hanstareservatet kommer drygt 12 ha naturmark längs reservatets södra och östra kant att tas i anspråk för vägen. Det är ett bestående intrång och kommunfullmäktige i Stockholms stad beslutade 7 april 2014 att ändra gränsen för naturreservatet. Beslutet villkorades av att Trafikverket åtar sig att utföra en rad i beslutet redovisade kompensationsåtgärder.

Trafikverket ingav, tillsammans med sitt yttrande den 27 mars 2013, en redovisning som även redovisar vilka övriga åtgärder som planeras att utföras inom reservaten, utan att i detalj kunna redovisa att dessa täcker de slutgiltiga behoven. Vissa justeringar har gjorts i dessa avseenden, vilka redovisas i Reviderad PM Åtgärder inom berörda reservat, bilaga 6. Vid hittillsvarande diskussioner med respektive reservatsförvaltare har lämpliga kompensationsåtgärder för dessa intrång övervägts och Trafikverket har under hand gjort vissa åtaganden. Dessa diskussioner är inte slutförda och krav på kompensationsåtgärder kommer att framgå av reservatsförvaltarens tillstånd eller dispensbeslut.

4.7 SMHI (aktbilaga 634)

Det bör utredas vilka konsekvenser extrem nederbörd får för tunneln, samt hur tunneln påverkar vattnet i de vattendrag den passerar.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket anser att frågorna är tillräckligt besvarade i Miljökonsekvensbeskrivningen till arbetsplan kap 14.7 sidan 173 (pärm 3, flik 1 i Tillståndsansökan för vattenverksamhet, Grundvattenbortledning)

4.8 Sollentuna Kommun (aktbilaga 622)

Trafikverket måste säkerställa att tillförsel av vatten till Edsviken via Järva dagvattentunnel och Igelbäcken inte motverkar uppsatta normer och mål för vattenförekomsten. Om inte Trafikverket får tillstånd att leda vatten till Edsviken, var kommer då vattnet att ledas och vad blir effekterna på dessa recipienter?

Trafikverkets kommentar:

Avledning av det dränvatten som erhålls vid grundvattenbortledningen kommer att ledas till Edsviken via Igelbäcken först när det har en sådan vattenkvalitet att det är möjligt. Någon negativ påverkan på vattenkvaliteten i Edsviken kommer därför inte att ske. Fram till dess kommer vattnet att ledas till det kommunala spillvattennätet.

4.9 Mälaröarnas Naturskyddsförening (aktbilaga 619)

Trafikverket ska redovisa hur man praktiskt kommer att ordna sedimenteringen av stendamm liksom andra föroreningar. Gränsvärden för acceptabla grumlingsnivåer på fisk, kräfter och mindre ryggradslösa djur bör tas fram för reglering av utsläpp från sedimentationsanläggningar.

Trafikverkets kommentar:

Allt vatten från sedimentationsanläggningar från tunnelarbeten och hamnar kommer att släppas till spillvattennätet. Inget sådant vatten kommer att släppas till Mälaren.

4.10 Arbetsgruppen Rädda Grimstaskogen (aktilaga 51)

Arbetsgruppen (ARG) ingav i april 2014 ett omfattande yttrande vari framförs en lång rad argument som tar sikte på att argumentera för att den i arbetsplanen valda väg- och tunnelsträckningen är felaktig, att det saknas tillräcklig utredning som visar att byggandet av anläggningen kan ske under Natura 2000 Edeby Ekhage eller i anslutning till Natura 2000 Hansta utan att medföra negativ påverkan av betydelse, samt att utredningsmaterialet rent allmänt har sådana brister att miljökonsekvensbeskrivningen inte kan godkännas av domstolen. ARG motsätter sig dessutom att verkställighetstillstånd meddelas.

Trafikverkets kommentar:

Väganläggningens sträckning har slutligt fastställts genom regeringens beslut, bilaga 3, varför frågan inte är föremål för prövning i detta mål. ARG har som Trafikverket uppfattat det till uppgift att bevaka frågor som kan ha betydelse för Grimstaskogens fortsatta bevarande, även om argumentation även förs i andra frågor.

I målet M 3346-11 begärs inte dispens eller tillstånd för att vidta åtgärder i eller i anslutning till Grimstaskogens naturreservat och sådana frågor är således inte heller föremål för prövning i målet. Trafikverket anser dessutom att det – mycket omfattande – material som ingivits i målet i tillräcklig utsträckning ger det underlag som domstolen behöver för att kunna avgöra de frågor som ska prövas i målet. Ett sådant underlag är MKB för såväl arbetsplanen som för grundvattenbortledningen.

Vad avser frågan om verkställighetstillstånd och den hänvisning som ARG gör till Högsta domstolens beslut avseende kalkbrytning i Bunge på Gotland så föreligger ett antal betydande skillnader i förhållande till byggandet av Förbifart Stockholm. En sådan skillnad är att Trafikverket företräder ett allmänt intresse och att Förbifarten är ett projekt av stort och tidsmässigt angeläget allmänt intresse. Nordkalk är ett bolag som i vinstsyfte vill utvidga sin pågående exploatering av en ändlig naturresurs. Nordkalk företräder därvid ett enskilt intresse där istället starka motstående allmänna intressen gör sig gällande. Dessutom kommer, till skillnad mot förutsättningarna i Bunge-målet, knappast några irreparabla skador att åstadkommas under de inledande skedet av byggnationen av Förbifart Stockholm. Förutsättningarna är därför inte jämförbara.

5 BEMÖTANDEN AV YTTRANDE FRÅN ENSKILDA

5.1 Sture Frykfors, fastigheten Lunda GA 1, (aktilaga 597).

Fastighetsägaren har begärt att få upptas som sakägare i målet.

Trafikverkets kommentar:

Fastigheten är belägen utanför påverkansområdet och kommer inte att påverkas av grundvattenbortledningen.

5.2 Lars Hensriksson, Bostadsarrende på fastigheten Ekerö Edeby Lovö 4:6 (aktilaga 605)

Fastighetsägaren, som har såväl energi- som dricksvattenbrunn har ett antal synpunkter när det gäller vattenförsörjningen.

Trafikverkets kommentar:

Fastighetsägaren är upptagen som sakägare i målet. Trafikverket har redovisat hur vattenförsörjningen kommer att garanteras och vilka åtaganden som Trafikverket gör i detta avseende.

5.3 Kerstin Jacobsen, Ekerö Edeby-Lovö 4:11 (aktbilaga 606)

Fastighetsägaren har ett antal synpunkter när det gäller vattenförsörjningen.

Trafikverkets kommentar:

Fastighetsägaren är upptagen som sakägare i målet. Trafikverket har redovisat hur vattenförsörjningen kommer att garanteras och vilka åtaganden som Trafikverket gör i detta avseende.

5.4 Gillsätra samfällighetsförening (aktbilaga 610)

Samfällighetsföreningen har begärt att Trafikverket ska åläggas att inge en rad kompletterande utredningar och uppgifter.

Trafikverkets kommentar:

Flertalet av föreningens krav har framställts tidigare och Trafikverket har lämnat sin syn på dessa krav.

Trafikverket har dessutom i återkommande möten med föreningens ombud under 2013 och 2014 redovisat hur tunneldrivningen planeras genomföras för att kontrollera påverkan i området och förhindra skador. Genomförandet utgår från kunskap Trafikverket har om området och den kunskap som kommer att inhämtas i samband med tunneldrivning. Arbetssättet beskrivs bl.a. i den åtgärdsplan som tidigare ingetts i målet och som nu inges i reviderad version i bilaga 4.

Vilken grundvattensänkning som föranleder risk för skadlig marksättning ska redovisas i kontrollprogrammet. Trafikverket håller inte med föreningen om att ett villkor avseende grundvattennivå är lämpligt för området bl.a. på grund av de övriga pågående eller kommande verksamheter som leder bort grundvatten i området och därmed påverkar grundvattennivån i området. Sådana verksamheter är t.ex. grundvattenbortledningen från den dagvattentunnel som är sprängd i berg samt föreningens hårdgörning av markytan och avledning av dagvatten.

Infiltrationsanläggning för Gillsätra kommer att projekteras och byggas före tunneldrivning i området i enlighet vad som tidigare redovisats. I enlighet med den systemlösning som redovisats för föreningen kan anläggningens utförande justeras i samband med utförandet så att dess effekt på grundvattennivån i området säkerställs. Begränsningsvärdet kommer att kontrolleras genom att mäta dränvattnets flöde över fasta mätdammar i tunnarna.

Trafikverket anser att verket har en god kunskap om jordens hydrauliska egenskaper i området från den provpumpning som utförts. Trafikverket har tillräcklig kunskap om förhållandena i området och har i tillräcklig utsträckning planerat och förberett för att utföra skadeförebyggande åtgärder – i första hand i form av infiltration – för det fall det skulle visa sig nödvändigt.

Föreningen har vid flera tillfällen yrkat att lining ska utföras i anslutning till föreningens anläggningar. Trafikverket motsätter sig detta av flera skäl. En lining förhindrar inte en

grundvattenbortledning i byggskedet. Inläckage i byggskedet riskerar tvärtom att bli större för en lining än för den valda lösningen p.g.a. att tunneln måste sprängas ut med ett större tvärsnitt för att rymma lining. Lining förändrar således inte behovet av den planerade infiltrationsanläggningen.

Trafikverket anser sammantaget att det inte är ekonomiskt försvarbart att som skadeförebyggande åtgärd utföra lining på en sträcka under Gillsätraområdet. Merkostnaden för en sådan åtgärd har översiktligt beräknats uppgå till ca mellan 700 och 1000 miljoner kronor. Detta ska ställas i relation till kostnaden för infiltration som förväntas ge väl så god skadebegränsande effekt.

Trafikverket kommer innan huvudförhandlingen att inge en närmare redovisning av vad lining av tunnarna i området skulle innebära.

5.5 Settra samfällighetsförening (aktbilaga 595)

Samfällighetsföreningen önskar bli upptagna i sakägarförteckningen.

Trafikverkets kommentar:

Det har kommit till Trafikverkets kännedom att Settra samfällighetsförening inte finns upptagen i sakägarförteckningen i mål M 3346/11, ansökan om grundvattenbortledning m.m.

Samfällighetsförening förvaltar tre gemensamhetsanläggningar, Bredsätra Ga:1, Bredsätra Ga:2 och Brosätra Ga:1.

Alla deltagande fastigheter finns dock upptagna på sakägarförteckningen sedan tidigare och har därmed fått kallelser samt övrig kommunikation från domstolen.

Föreningarna Gillsätra och Settra är belägna i samma område och har i huvudsak-angivit likartade synpunkter och berört samma sakfrågor i sina synpunkter till domstolen. Trafikverket har i handläggningen felaktigt gjort bedömningen att de var samma förening och därför tagit om hand och besvarat Gillsätra och Settra under samma rubrik i sina bemötanden.

Trafikverket har nu varit i kontakt med ordföranden för Settra Samfällighetsförening och fått information om vilka gemensamhetsanläggningar föreningen förvaltar.

Trafikverket har även fått kännedom om att föreningarna idag har samma ombud. Trafikverket bedömer i nuläget att samfällighetsföreningens frågor därför tagits omhand trots att de fått ett gemensamt svar med Gillsätra. Sakägarförteckningen har kompletterats enligt bilaga 9.

5.6 Brf. Kapprocken (aktbilaga 616)

Föreningen anser att samtliga fastigheter inom bostadsrättsföreningen ska upptas som sakägare i målet.

Trafikverkets kommentar:

Anledningen till att endast vissa bostadsrätter upptagits som sakägare i målet har sin grund i att det skiljer när det gäller grundläggningsförhållanden, vilket har en avgörande betydelse för om en fastighet/bostadsrätt kan innefattas i det sakägarbegrepp som gäller för målet. Detta har redovisats för föreningen vid flera tillfällen.

5.7 Niam IV Kungens Kurva AB, fastigheten Kvadranten 2 (aktilaga 617)

Bolaget känner oro för att deras parkeringsyta kommer att utsättas för så kraftiga sättningar att parkeringsplatsen inte ska kunna nyttjas, med betydande rörelseförluster som följd.

Trafikverkets kommentar:

Sammanträden har hållits med fastighetsägarbolaget då bl.a. denna fråga diskuterats. Trafikverket har då redovisat vilka kontrollåtgärder som kommer att utföras och även åtagit sig att skyndsamt åtgärda eventuella skador på parkeringsytan. Förnyat möte kommer att äga rum i augusti.

5.8 Anne-Christine Hallman, fastigheten Ekerö Kungshatt 1:91 (aktilaga 618)

Fastighetsägaren yrkar att upptas som sakägare i målet.

Trafikverkets kommentar:

Fastighetsägaren är upptagen som sakägare i mål 3342-11 rörande Sättra hamn. Trafikverket bedömer att fastigheten inte kommer att beröras av grundvattenbortledningen.

5.9 Tomas Andersson, fastigheten Ekerö Kungshatt 1:19 (aktilaga 620)

Fastighetsägaren yrkar att upptas som sakägare i målet.

Trafikverkets kommentar:

Fastighetsägaren är upptagen som sakägare i mål 3342-11 rörande Sättra hamn. Trafikverket bedömer att fastigheten inte kommer att beröras av grundvattenbortledningen.

5.10 Ragnar och Ingrid Oldfelt, fastigheten Hogsta 4:17 (aktilaga 633)

Fastighetsägarna yrkar att upptas som sakägare i målet.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket bedömer att fastigheten inte kommer att beröras av grundvattenbortledningen men kan komma att beröras av buller från Sättra hamn.

5.11 Per och MajBritt Hansson, fastigheten Fastlög 48 (aktilaga 635)

Fastighetsägarna begär att få upptas som sakägare i målet.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket finner ingen anledning att ändra tidigare meddelad inställning att fastigheten inte riskerar att skadas till följd av grundvattensänkning.

5.12 Sten Tornefelt, fastigheten Brunnsättra 19 (aktilaga 639)

Fastighetsägare förbehåller sig rätten att inkomma med skadeståndskrav.

Trafikverkets kommentar:

Fastighetsägaren är redan upptagen i sakägarförteckningen.

5.13 Gunilla Wirén, fastigheten Gillsätra 46 (aktbilaga 648)

Fastighetsägaren framför ett antal synpunkter när det gäller bullernormer, dispens från reservatsföreskrifter, verkställighetsförordnande, m.m.

Trafikverkets kommentar:

Fastighetsägaren är upptagen som sakägare i målet. De synpunkter som framförts är samtliga föremål för domstolens prövning i målet och Trafikverket finner inte skäl att bemöta dessa särskilt här.

5.14 Landahl Advokatbyrå, företrädande ägare till 86 fastigheter i Vinsta

Samtliga fastigheter inom påverkansområdet bör besiktigas.

Det kan finnas felaktigheter i de kartor som redovisar markförhållanden.

Vid reglering av skador på energibrunnar måste ges utrymme för individuella bedömningar.

Det ska presumeras att uppkommen skada till följd av vibrationer uppkommit på grund av grundvattenbortledning.

Ersättning för skador på energibrunnar ska ske löpande.

Det finns risk att radongas kan tränga in i samtliga radhus på grund av sprickor i bottenplattan.

Trafikverkets kommentar:

Som tidigare redovisats kommer besiktning av samtliga fastigheter inom en gräns om 150 meter från tunnelläget att besiktigas. Dessutom kommer andra fastigheter inom påverkansområdet där Trafikverket bedömer att risk för skada föreligger att besiktigas.

Trafikverket anser att det av rättssäkerhetsskäl är angeläget att redovisa enligt vilka principer skadereglering kommer att bedömas. Om det av särskilda skäl framkommer att dessa principer i det enskilda fallet inte ger ett rättvisande resultat avseende skadevärderingen kommer detta att beaktas.

En bedömning av orsakssamband när det gäller vibrationsskador kommer att göras. Trafikverket anser dock att redan den bevislätnadsregel som gäller vid miljöskada torde ge den effekt som eftersträvas av ombuden utan att någon särskild presumtionsregel fastläggs i målet.

I Trafikverkets ansökan, senast redovisat i Trafikverkets yttrande 2013-03-27 avsnitt G som villkorsförslag 16 Anmälan av fråga om ersättning under prövotiden anges att en fråga om ersättning för sakskada till följd av verksamheten får anmälas till mark- och miljödomstolen för prövning före prövotidens utgång. En förutsättning är att förhållandena stabiliserats och att skadan går att fastställa och beräkna.

Eftersom radhusområdet Figaro är beläget inom besiktningsgränsen kommer förekomsten av sprickor i bottenplattan att bli föremål för besiktning såväl före byggstart som efter arbetenas färdigställande. Inom ramen för den besiktningsordning som läggs fast kommer Trafikverket att överväga att göra radonmätningar.

6. SKADESTÅNDSANSPRÅK

6.1 Tobias och Arielle Reitberger gm. advokaterna Carolina Gustafsson och Fredrik Bonde, Landahls Advokatbyrå yrkar ersättning för den merkostnad som uppges uppkomma vid anläggande av värmepumpsanläggning som fastighetsägarna avser att installera(aktilaga 664).

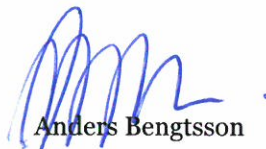
Trafikverkets inställning:

Trafikverket medger att utge begärd ersättning mot uppvisande av verifikat som styrker kostnaden. Det innebär i sin tur att vid eventuell kommande skadebedömning kommer de översta 50 metrarna samt toleransavdrag enligt Trafikverkets regleringsmodell för skador på energibrunnar inte att beaktas.

Borlänge som ovan

Marie Borgblad

Anders Bengtsson

Bilagor:

1. Reviderad sammanställning av Trafikverkets samtliga yrkanden och villkorsförslag.
2. PM Komplettering till tekniskt underlag avseende ändrad gräns för villkors- och påverkansområde.
3. Regeringens beslut 2014-05-15 (N2013/5840/TE, N2013/5606/TE) att avslå samtliga överklaganden avseende Trafikverkets beslut om fastställelse av arbetsplan för väg E 4 Förbifart Stockholm m.m.
4. Reviderad åtgärdsplan för inläckage i berganläggningar under byggtiden.
5. Kartbilaga för arbetsplanen.
6. Reviderad PM Åtgärder inom berörda reservat.
7. Reviderad miljökonsekvensbeskrivning för Natura 2000 Hansta
8. Kartor utvisande gränser för villkorsområden
9. Redovisning av nya sakägare